

POLITYKA SPÓJNOSCI NA LATA 2021-2027

Europa bliżej obywateli – Cel 5

**Komisja Europejska
Dyrekcja Generalna ds. polityki regionalnej i miejskiej
Wydział F3 – Polska
Katarzyna Szumielewicz
Programme Manager**

Cele polityki spójności

11 celów uproszczono i skonsolidowano do 5:

- 1. Inteligentniejsza Europa** (innovacyjna i inteligentna transformacja gospodarcza)
- 2. Ekologiczna, niskoemisyjna Europa** (transformacja sektora energetycznego, gospodarka o obiegu zamkniętym, dostosowanie do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem)
- 3. Połączona Europa** (mobilność i łączność TIK)
- 4. Prospołeczna Europa** (europejski filar praw socjalnych)
- 5. Europa bliższa obywatelom** (zrównoważony rozwój obszarów miejskich i wiejskich oraz inicjatywy lokalne)

2 cele horyzontalne:

- Budowanie potencjału administracyjnego
- Współpraca między regionami i ponad granicami (osadzenie współpracy w głównym nurcie)

Koncentracja tematyczna

- Utrzymanie wydatków w kluczowych obszarach na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia
- Na poziomie krajowym w oparciu o DNB na mieszkańca => elastyczność

W przypadku krajów z	minimalna wartość % dla celu PO1 („inteligentna Europa”)	minimalna wartość % dla celu PO2 („ekologiczna, niskoemisyjna Europa”)
DNB poniżej 75%	35%	30%
DNB 75–100%	45%	30%
DNB powyżej 100%	60%	PO1 + PO2 min. 85%

Priorytety polityki spójności na lata 2021–2027

PO1: Inteligentna Europa: innowacyjna i inteligentna transformacja gospodarcza

- Wsparcie ryzykownych inwestycji MSP w badania i rozwój,
- Wsparcie współpracy między biznesem a nauką;
- Stymulacja rozwoju przedsiębiorczości w ramach inteligentnych specjalizacji, w tym rozwój klastrów;
- Wzmacnianie sieci i współpracy w zakresie badań i innowacji;
- Ułatwienie dostępu do zaawansowanych usług biznesowych
- Wsparcie integracji technologii cyfrowych przez MŚP i administracje publiczne;
- rozwijanie kompetencji w obszarach inteligentnych specjalizacji i innowacji w przedsiębiorstwach oraz instytucjach badawczych

Priorytety polityki spójności na lata 2021–2027

PO2: Europa bardziej ekologiczna i niskoemisyjna

- Termomodernizacja budynków publicznych i prywatnych wraz z wymianą przestarzałych kotłów węglowych na czystsze źródła energii (wydajne systemy ciepłownicze lub indywidualne kotły);
- Wzrost produkcji energii odnawialnej na małą skalę dzięki wzmocnieniu sieci niskiego i średniego napięcia;
- Dalszy rozwój systemów zbierania i oczyszczania ścieków;
- Wspieranie recyklingu odpadów komunalnych i efektywnego gospodarowania zasobami w małych i średnich przedsiębiorstwach;
- Ochrona i zapobieganie klęskom żywiołowym z priorytetem dla rozwiązań opartych na ekosystemach.

Priorytety polityki spójności na lata 2021–2027

PO3: Lepiej połączona Europa – mobilność oraz regionalne sieci informacyjne i komunikacyjne

- zrównoważona mobilność intermodalna obejmująca sieć TEN-T i połączenia transgraniczne:

Priorytety to: wyeliminowanie luk w kolejowej sieci TEN-T; przejście od transportu drogowego do kolejowego i innych zrównoważonych środków transportu; poprawa dostępności transportu publicznego na obszarach peryferyjnych, wiejskich i transgranicznych; poprawa jego bezpieczeństwa.

- zrównoważona multimodalna mobilność miejska

Priorytety to: zintegrowany, niskoemisyjny i bezpieczny transport publiczny, w tym poprawa połączeń miast z ich strefami dojazdu.

- poprawa łączności cyfrowej

Priorytety to: uruchomienie ultraszybkich sieci szerokopasmowych na obszarach, gdzie występują przypadki tzw. białe plamy

Priorytety polityki spójności na lata 2021–2027

PO4: Europa o silniejszym wymiarze społecznym

- poprawa dostępności, skuteczności i odporności systemu opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej
- Dostęp do kształcenia i szkolenia na wszystkich poziomach oraz poprawy ich jakości, skuteczności i adekwatności do potrzeb rynku pracy
- Wsparcie procesu deinstytucjonalizacji, w szczególności w odniesieniu do dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej;
- Dostęp do zatrudnienia, w szczególności w przypadku osób długotrwale bezrobotnych, a także osób nieaktywnych zawodowo, zwiększenie udziału kobiet w rynku pracy,

Priorytety polityki spójności na lata 2021–2027

PO5: Europa bliżej obywateli dzięki wspieraniu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju terytorialnego oraz inicjatyw lokalnych

Zintegrowany rozwój obszarów miejskich i wiejskich oraz wzmocnienie zdolności administracyjnych władz lokalnych, poprzez:

- Wzmocnienie obszarów metropolitalnych jako siła napędowa wzrostu,
- Przeciwdziałanie skutkom niekontrolowanego rozrastania się miast,
- Społeczno-gospodarcza rewitalizacja obszarów podupadających,
- Wzmocnienie powiązania pomiędzy obszarami miejskimi i wiejskimi,
- Łagodzenie skutków zmian demograficznych i ubóstwa, zwłaszcza na obszarach wiejskich.

PO5: Europa Blżej Obywateli poprzez wspieranie zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju terytorialnego oraz inicjatyw lokalnych

- **Rozbieżności stają się widoczne na poziomie pod-regionalnym poprzez duże podziały między obszarami miejskim a obszarami wiejskimi:**
 - *W 5 regionach – Lubelskie, Podlaskie, Warmińsko-Mazurskie, Mazowieckie i Zachodniopomorskie jest największa koncentracja (2/3) zmarginalizowanych społeczności. Problemy socjo-ekonomiczne dotyczą również miejscowo Kujawsko-Pomorskiego;*
 - *Obszary Metropolitalne zapewniają 1/4 zatrudnienia generując przy tym prawie połowe krajowego PKB;*
 - *Miasta z poza kręgu 5 najszybciej się rozwijających nie przejmują swojej funkcji. Dawne stolice wojewódzkie oraz miasta przemysłowe (dawne rejony górnicze) zostają dotknięte głównie wysokim bezrobociem i słabnącym kapitałem społecznym (wczesne wyjście z systemu edukacji, niższy odsetek dzieci w przedszkolach);*
 - *Jakość życia w miastach spada: duże potrzeby rewitalizacyjne, rozrastanie się miast, zanieczyszczenie powietrza, transport publiczny;*
 - *Obszary wiejskie oddalone od miast oraz posiadające duży odsetek nieczynnych podmiotów przemysłu wytwórczego pozostają w tyle. Skrajne ubóstwo i starzejące się społeczeństwo pozostają główna charakterystyką.*

PO5: Europa Blżej Obywateli poprzez wspieranie zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju terytorialnego oraz inicjatyw lokalnych

- *Obszary metropolitalne muszą dalej pełnić swoją rolę napędzających wzrost i innowacje;*
- *W porównaniu do Miejskich Obszarów Funkcjonalnych, obszary metropolitalne, średnie i małe miasta, wykazują się brakiem możliwości wdrażania i koordynowania usług publicznych takich jak transport, szkolnictwo czy opieka zdrowotna;*
- *Wiele terenów przechodzi przez przemysłową i demograficzną przemianę;*
- *Potrzeba budowania wspólnoty i umacniania społeczeństwa obywatelskiego;*

Dlaczego polityka spójności potrzebuje podejścia zintegrowanego opartego na miejscu?

- żeby łączyć priorytety UE z lokalnymi potrzebami – lokalizacja polityki spójności
- żeby w sposób kompleksowy odpowiedzieć za potrzeby i wyzwania danego terytorium
- aby przekazać regionom, miastom i społecznościom lokalnym decyzyjność i zachęcić do podejmowania inicjatywy w obszarach bezpośrednio ich dotyczących
- Żeby angażować obywateli i budować społeczeństwo obywatelskie

Jakie instrumenty terytorialne?

Art. 22 CPR

Fundusze mogą wspierać zintegrowany rozwój lokalny i terytorialny w formie:

- ZIT – kiedy strategia terytorialna otrzymuje wsparcie z różnych priorytetów, programów, funduszy, celów
- RLKS – kiedy strategia powstaje i jest wdrażana w podejściu oddolnym
- ITT – kiedy strategia jest wdrażana w sposób inny niż ZIT czy RLKS, opracowany przez kraj członkowski

Rozwój lokalny kierowany przez społeczność

Art. 25 CPR

- Obszary subregionalne
- Kierowany przez LGD – żadna z grup interesów nie dominuje
- Zintegrowane strategie rozwoju lokalnego
- Wsparcie networkingu, innowacyjności, współpracy
- Strategie wielofunduszowe – wspólny konkurs ogłoszony przez IZ
- IZ może wskazać Fundusz Wiodący

Strategie rozwoju lokalnego

Art. 26 CPR

Strategie zawierają informacje o:

- Terytorium i ludności objętych strategią
- Procesie włączenia społeczności
- Analizie potrzeb i potencjału terytorium
- Celach strategii, rezultatach i działaniach w celu ich realizacji
- Zarządzaniu, monitorowaniu, ewaluacji przez LAG
- Plan finansowy – alokacje z funduszy

IZ ustalają kryteria oceny i wybierają strategie w ciągu 12 miesięcy od zatwierdzenia programów finansujących strategie.

Lokalne grupy działania

Art. 27 CPR

Zadania lokalnych grup działania:

- Budowanie potencjału lokalnych partnerów
- Przygotowanie procedur wyboru i kryteriów
- Przygotowanie i ogłaszanie naborów
- Wybór działań i przedstawianie do ostatecznej weryfikacji
- Monitorowanie realizacji strategii
- Ewaluacja wdrożenia strategii

Wsparcie z Funduszy Art. 28 CPR

Wsparcie może obejmować:

- Budowanie potencjału i przygotowanie strategii (nawet jeśli strategia nie zostanie wybrana do wsparcia)
- Wdrożenie działań objętych strategią, współpraca i jej przygotowanie
- Zarządzanie, monitoring i ewaluacja strategii oraz animacja (do 25% wsparcia strategii ze środków publicznych)